

Datum vergadering	9 februari 2023
Omschrijving agendapunt	Voorstel tot Beheersmaatregelen haven Breskens
Portefeuillehouder	Wethouder J. Werkman
Samenvatting	
In 2019 heeft de gemeente de haven van Breskens van de Rijksvastgoeddienst overgenomen en is eigenaar geworden. Met het verkrijgen van de haven komt ook het onderhouden en beheren van de haven. Hiertoe is in de begroting 2023 een stelpost opgenomen (€ 1 mln). In voorliggend raadsvoorstel wordt de gemeenteraad gevraagd om € 450.000 van de stelpost Voorzieningen voor het onderdeel beheersmaatregelen haven Breskens, beschikbaar te stellen voor de te nemen en deels genomen (veiligheids)maatregelen.	

Aan de raad,

In 2019 heeft de gemeente de haven van Breskens van de Rijksvastgoeddienst (RVD) overgenomen en is eigenaar geworden. Deze overname was in technische zin gebaseerd op het uitgangspunt dat de havenconstructies nog minimaal 50 jaar kunnen meegaan (in combinatie met normaal onderhoud). Hierover zijn vóór de overdracht afspraken gemaakt: de helft van de 1.400 m1 damwanden is door Rijkswaterstaat (in opdracht van RVD) in 2017 vervangen en na de overdracht wordt een actuele rapportage opgesteld over de gehele technische staat.

Dit rapport is in 2021 opgeleverd. De uitkomsten van dit rapport vielen erg tegen; naast een slechtere staat van de oude constructies dan verwacht, was vooral zorgwekkend dat de nieuwe damwanden mankementen vertonen. Bij de Westhavendam was dat het ergst, de nieuwe damwanden bleken daar niet stabiel te zijn en er had in een paar jaar voor een deel van deze damwand al een verplaatsing richting de haven plaats gevonden.

Normaal gesproken staat een damwand ook niet stil. Onder invloed van belastingen beweegt deze in beperkte mate heen-en-weer. Daarbij te denken aan dynamische belastingen die bijvoorbeeld worden veroorzaakt door een zware vrachtwagen die er bovenop staat, grond- en zeewater wat er aan de zijkant tegenaan duwt of een afgemeerd schip dat er aan trekt of tegen duwt. Deze bewegingen zijn overigens met het blote oog niet waar te nemen. Nadat de belasting is weggenomen, komt de damwand normaal gesproken terug in zijn oorspronkelijke statische positie. Dat was bij de Westhavendam dus niet het geval, de damwand beweegt per saldo heel langzaam naar het water toe en kantelt daarbij iets.

In samenspraak en samenwerking met Rijkswaterstaat is voor de damwanden van de Westhavendam een meetopstelling neergezet die doorlopend de bewegingen van de damwanden registreert. Daarbij zijn ook de zogeheten signaal en interventiewaarde bepaald. Dit zijn waarden die respectievelijk tot verhoogde aandacht en het daadwerkelijk nemen van fysieke maatregelen leiden. Op 18 oktober 2021 is de monitoring aangevangen.

Halverwege 2022 bleek uit de monitoring dat de waargenomen vervorming zodanig zorgelijk was dat het treffen van noodmaatregelen vóór het stormseizoen noodzakelijk werd geacht. De gemeente en Rijkswaterstaat hebben hierover afgesproken dit in gezamenlijkheid op te pakken [collegebesluit 14 juni 2022]. Rijkswaterstaat vanuit haar morele verantwoordelijkheid en de gemeente vanuit haar rol als eigenaar.

Eind september van dit jaar is de interventiewaarde daadwerkelijk overschreden en is samen met RWS ingezet op het onder water aanbrengen van een steunberm die de damwand tegen moet houden. De

steunberm is inmiddels aangebracht en de gemeente heeft aanvullende maatregelen genomen om de belasting van de damwand te minimaliseren:

- Het afzetten van de eerste drie meter vanaf de kade zodat voertuigbelastingen worden geminimaliseerd.
- Terug brengen van de maximale terreinbelasting voor het gehele kadeterrein
- Geen (bolder)belastingen door scheepvaart.

Aanleiding en voorstel

De aanleiding voor dit raadsvoorstel is tweeledig. Enerzijds werd de Westhavendam al gemonitord, maar liep de geplande periode daarvan af en dient deze te worden verlengd. Anderzijds werden de andere kades (nog) niet gemonitord en is hier wel aanleiding toe.

Overige damwanden Handels- en Vissershaven

Tussentijds is, na afstemming met Rijkswaterstaat over het “pervoerderschap”, door de gemeente aan ingenieursbureau IV Infra opdracht gegeven om de damwanden van de Middenhavendam te beoordelen [collegebesluit 14 juni 2022]. Ook deze kadeconstructie bestaat deels uit oude en deels in 2017 nieuw aangebrachte damwanden. Aanvankelijk was de opdracht om suggesties te doen voor globale beheersmaatregelen. Die opdracht bleek veel lastiger dan op voorhand gedacht. In de loop der jaren is een diversiteit aan constructies aangebracht. Weliswaar allemaal damwanden, maar met verschillende profielen, lengtes, diktes, verschillende ankers en toegepaste waterdieptes. Dat maakt een totale beoordeling bijzonder complex. Elk samenspel van damwanden zou dan separaat moeten worden beoordeeld, getoetst op uitgangspunten, worden doorgerekend en vervolgens de onderlinge impact op elkaar worden onderzocht. Dat is bijzonder tijdrovend en kostbaar. En het blijft een theoretische benadering.

Bij het uitgezette onderzoek zijn een aantal zaken naar boven gekomen die de theoretische benadering deels ontcrachten. Zo blijkt de daadwerkelijke baggerdiepte aan de westzijde van de Middenhavendam dieper te zijn dan de ontwerpdiepte van de haven. En (b)lijkt dat de damwanden niet zijn ontworpen op zeeschepen (die de haven in het weekend aandoen/deden). Met andere woorden, de belastingen zoals zich die in de praktijk voordoen komen niet overal overeen met de theoretische uitgangspunten. Daarom wordt -naast de globalere theoretische beoordeling- ingezet op monitoring zoals dat ook bij de Westhavendam wordt gedaan. Daaruit moet blijken hoe de damwanden zich gedragen om technische vervolgschade te voorkomen en veiligheid bij het toekomstig gebruik te garanderen. Dat geldt voor alle andere kades in de (voormalige) Handels- en Vissershaven.

Daarnaast is er een tweede reden voor het toepassen van monitoring. De ontwikkelaar gaat in het Middenhavengebied bouwen en komt dicht in de buurt van de verankering van de damwanden. De ontwikkelaar dient hiertoe zelf te monitoren en hiervoor een plan in te dienen. De gemeente wil niet afhankelijk zijn van de ontwikkelaar en de meetgegevens van de ontwikkelaar kunnen verifiëren. Dat kan alleen wanneer de gemeente zelf ook meet. Tevens wordt daarmee de ‘nul-situatie’ vastgesteld om eventuele schade voortkomend uit de werkzaamheden aantoonbaar te maken.

In totaliteit dient er dus voor de Middenhavendam zowel een vervolgonderzoek te worden gedaan en de damwanden gemonitord. Dat laatste geldt ook voor de overige kades.

Westhavendam

De Westhavendam werd al gemonitord, maar de contractuele looptijd hiervan liep eind 2022 af. Inmiddels is met het aanbrengen van de onderwatersteunberm een belangrijke beheersmaatregel voor de stabiliteit van de damwand genomen, maar deze steunberm en damwand dienen zich nog wel “te zetten” alvorens de instabiliteit wordt opgelost. Om dit te kunnen beoordelen moest de monitoring worden voortgezet. Dat had in een later stadium ook gekund, echter de af- en opbouwkosten van de meetopstelling die hiermee gemoeid zijn, zijn dermate hoog dat het verstandiger was om met dezelfde meetopstelling de meting te continueren.

Hoewel er in de begroting 2023 (in algemene zin) geld is opgenomen voor beheersmaatregelen in de haven van Breskens, was het beschikbare budget nog niet door de raad ter beschikking gesteld aan het college. De kosten die met bovenstaande maatregelen nodig zijn, zijn voor enkele onderdelen dusdanig van omvang dat

die buiten het mandaat van het college vallen. De urgentie om de monitoring in te zetten en enkele veiligheidsmaatregelen te treffen was echter aanwezig, zodat met voorliggende voorstel achteraf instemming wordt gevraagd.

Werkwijze en kosten

Sommige maatregelen zijn door Rijkswaterstaat voorgefinancierd, sommige door de gemeente. Uiteindelijk komt het tot een totale kostenverdeling, maar die is nu nog niet te voorzien hoe die uitvalt. Dat volgt in de juridische uitwerking, wat een separaat traject is.

In onderstaande overzicht zijn de kosten van de recente maatregelen in beeld gebracht, voor zover de rekening door de gemeente wordt betaald cq voorgeschoten. Rijkswaterstaat heeft tot nu toe een aanzienlijk groter aandeel in de “voorfinanciering”, dus vanuit die optiek was de gemeente weer aan de beurt om voor te schieten.

nr	onderdeel	kosten	Onderbouwing/ toelichting
1	Voortzetten monitoring Westhavendam	€ 77.310	Inschatting gebaseerd op eerdere kostenopgave ingenieursbureau en kostenverdeling tussen RWS en gemeente obv 50/50
2	Westhavendam: hekwerk	€ 9.000	Kosten overname hekwerk + verplaatsing
3	Westhavendam: Jumbo-blokken	€ 8.500	Kosten aankoop en plaatsing blokken
4	Westhavendam: bebording	€ 3.000	Kosten aankoop en plaatsing
5	Monitoring overige damwanden	€ 251.880	Offerte Scaldis
6	Vervolgonderzoek damwanden	€ 59.935	Offerte IV Infra dd 19 dec 2022
7	Onvoorzien / afronding	€ 40.375	
	Totaal =	€ 450.000	

Advies

Er wordt voorgesteld om € 450.000 van de stelpost Voorzieningen voor het onderdeel beheermaatregelen haven Breskens, zoals opgenomen in de begroting 2023, beschikbaar te stelen voor de te nemen en deels genomen maatregelen.

Financiën

In de Kadernota 2023 is een structureel bedrag van € 1.000.000 voor beheermaatregelen tbv het Havengebied Breskens opgenomen (zie onderdelen “Financiële positie – stelposten” en de paragraaf Weerstandsvermogen). De maatregelen in deze nota behoren hiertoe. De stelpost kan ook dienen als dekking voor de aangegeven kosten. Na deze nota resteert er in de stelpost voor 2023 nog een bedrag van € 525.000:

- Stelpost in begroting 2023: € 1.000.000
- Dekking bestuursopdracht: -/- € 25.000
- Dekking huidige nota -/- € 450.000
- Restant stelpost € 525.000

Oostburg,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN SLUIS,

De secretaris,

S.I. de Kievit-Minnaert

De burgemeester,

mr. M.M.D. Vermue

Bijlage(n):

DE RAAD VAN DE GEMEENTE SLUIS

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. ; 31 januari 2023

gelet op artikel 164 Gemeentewet;

BESLUIT:

- Om € 450.000 beschikbaar te stellen ten behoeve van noodzakelijke beheersmaatregelen in het Havengebied Breskens, te dekken uit de daarvoor bestemde stelpost.

Sluis, 9 februari 2023

DE RAAD VOORNOEMD,

De griffier,

mr. P. T. G Claeijs

De voorzitter,

mr. M. M. D. Vermue